

Šimpraga: „Moj cilj je društvo u kojem govor mržnje nije svakodnevica“

O ženama u politici, životu i političkom delovanju pripadnica srpske nacionalne manjine razgovarali smo sa potpredsednicom Vlade Republike Hrvatske Anjom Šimpragom.

Od **Jadranka Jaćimović-Ivan** - децембар 28, 2022

Žene su i dalje podzastupljene na svim nivoima vlasti u Republici Hrvatskoj. Zakonom o ravnopravnosti polova političke stranke su dužne prilikom provođenja izbora poštovati princip kojim zastupljenost jednog pola na izbornoj listi ne sme biti niža od 40 odsto. Međutim, žena i dalje nema dovoljno. Na parlamentarnim izborima 2020. godine, u novi, deseti saziv Sabora od 151 zastupnika izabrano je 35 žena. Među ženama u Saboru danas se nalaze i dve Srпкиnje iz Samostalne demokratske srpske stranke – **Dragana Jeckov** i **Anja Šimpraga**.

Kada ste postali politički aktivni i šta vas je podstaklo na odluku da se uključite u politiku?

– Moj politički angažman neodvojiv je od mog ličnog iskustva kao pripadnice srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj, ali i od iskustva u kojima smo moja porodica i ja morali da napustimo Hrvatsku nakon Oluje. Godine izbeglištva, ali i povratak u zavičaj, doprineli su da kroz bliske odnose s ljudima, ali i svoje lično iskustvo osvestim potrebe svojih sugrađana suočenih s teškim materijalnim uslovima života i povratka, ali i nepravdama koje su kao pripadnici srpske nacionalne manjine doživljavali u Hrvatskoj. Hrvatsku smatram svojom zemljom, a svoj rodni zavičaj i vredne ljude koji ga čine predivnim volim i ne bih ga menjala ni za šta. Ta ljubav obavezuje. Želim da naša zemlja bude otvorena, kulturno bogata i pravi dom za sve vredne i poštene ljude koje u njoj žele da žive. Nažalost, rano sam shvatila da se sudbine malih ljudi ne mogu rešavati bez političkog delovanja, a u tome i vidim svrhu svoga političkog aktivizma. Onog trenutka kada više ne bih osećala da kroz politički angažman mogu pomoći ljudima kojima je pomoć najpotrebnija, kada moj angažman ne bude mogao biti poruka nade slabijima i ugroženima, verovatno bi nestala i moja motivacija za politički aktivizam.

Da li ste u tome imali podršku vaše okoline (porodice i prijatelja), jesu li vas podržavali u tome ili odgovarali? Gde ste pronalazili podršku, motivaciju ili bolje rečeno snagu za političku borbu za prava Srba u Hrvatskoj?

– Prijatelji i porodica su mi velika podrška, ali i inače su uvek snažno bili uz moje lične odluke. U isto vreme, oni su mi i glas savesti i dodir sa stvarnošću koja je, verujem osnova za odgovorno i pošteno bavljenje politikom. Opasnost ovoga posla je da s vremenom izgubite doticaj s pravim životnim problemima običnih građana, a ljudi osećaju da li vam je stalo i da li ste uz njih iz empatije i stvarne želje da im pomognete ili iz nekih drugih interesa. Porodica, prijatelji, ali i kolege iz stranke velika su mi podrška. Ta podrška se ne ogleda samo u pohvalama, već i usmerenim kritikama koje nekada zvuče i kao glas razuma i savesti. Podsetnik da neke stvari ne smem uzimati zdravo za gotovo, podsetnik na neke propuste, koji obavezuju da se nekim izazovima vratim i da nikada ne zaboravim ljude koji trebaju pomoć. Na kraju, veliku motivaciju vidim i u situacijama kada vidim da konkretnim pojedincima kroz svoje delovanje mogu da olakšam i pomognem u nošenju sa izazovima ponekad jako teške svakodnevice.

Kao članica srpske političke stranke u Hrvatskoj izabrani ste na rukovodeće funkcije od zamenice župana, saborske zastupnice, a danas ste, evo, i potpredsednica Vlade Republike Hrvatske? Kako je izgledao taj put i koji su najveći izazovi sa kojima ste se suočavali?

– Taj put je u mom slučaju bio vrlo izazovan i tražio je odlučnost u situaciji kada su se mnogi odlučivali za strategiju povlačenja ili čekanja da vreme pokaže kako će se okolnosti razvijati. Nisam od onih koji se sklanjaju pred problemima ili koji ne preuzimaju odgovornost, ali takođe za mene odgovornost znači i da ne preuzimam uloge koje smatram da ne mogu kvalitetno da obavljam. A odgovornost svih pozicija koje ste naveli je velika, ali time i velika mogućnost da svojim sugrađanima pomognem u rešavanju svakodnevnih izazova.

Predstavnica ste srpske nacionalne manjine, doživeli ste izbeglištvo i ratne strahote, koliko Vam te činjenice otežavaju javno delovanje u Hrvatskoj?

– Iskustvo izbeglištva smatram kao jedno od iskustava koja su odredila i usmerila način na koji gledam na mogućnost izgradnje boljeg društva te dužnosti koju imamo prema ljudima koji u nemilim okolnostima ostaju bez svega i moraju tražiti novi put za nastavak svojih života, a vrlo često i za samo održavanje istog. S jedne strane, ono predstavlja i prednost u radu s najranjivijim kategorijama društva. Kada prođete izbeglištvo, doživite da sve morate počinjati iznova, shvatite koliko toga građani, koji to iskustvo nemaju, uzimaju zdravo za gotovo. Verujem da, iako smo preplavljeni slikama razornih stradanja u svetu, malo ko ako i sam nije imao takvo iskustvo, može da razume egzistencijalni strah za vlastitu porodicu, vlastiti dom i nesigurnost koju donosi svaki novi dan kada ste izbeglica u zemlji prihvata, ili povratnik iz redova manjinske populacije u društvo koje je još duboko opterećeno ratnim traumama. Verujem da mi činjenica da s brojnim pripadnicima srpske nacionalnosti u Hrvatskoj delim iskustvo izbeglištva i nedaća koje su vezane uz ratne devedesete daje pravo da u javnosti slobodnije i s većom težinom pričam o problemima i strahotama koje su se u ratu događale. Nadam se da moje poruke i kao izbeglice, a sada i kao potpredsednice Vlade lakše dolaze i do većinskog stanovništva. S druge strane, svesna sam da moje izbegličko iskustvo nije univerzalno i da sigurno neke moje izjave nećije osećaje mogu i da povrede. Nikada mi to nije cilj i sve što radim, a nekada je verujte i lično jako teško, radim s iskrenom verom i nadom da doprinosim boljem razumevanju i ispravljanju nepravdi.

Svedoci smo govora mržnje na nacionalnoj osnovi koji su često usmereni ka Vama, kako se suočavate sa tim problemom?

– Biti potpredsednica Vlade iz redova srpske nacionalne manjine nimalo nije lako i jasno je da će po sebi izazivati brojne napade koji, kako ste istaknuli, spadaju i u govor mržnje. Ako vam se ne sviđa vladajuća koalicija, napadaćete moju poziciju s aspekta političke netrpeljivosti. S druge strane, puno su češći napadi na nacionalnoj osnovi, no oni su, verujem odraz ili trauma osoba koje su propatile kroz rat i s kojima treba razgovarati, ili pak odraz napada populističkih i ekstremnih segmenata društva kojima kao Srpkinja nikada neću biti prihvatljiva. Ovi poslednji su, uverena sam, ipak u manjini, dok od prvih samo dalje pozivanje na razgovor i razumevanje može dovesti do prevladavanja i njihovih traumatskih iskustava, ali i stvaranja društva u kom govor mržnje neće biti svakodnevna već retka pojava. Mogu samo da ponovim ono što sam izjavila i nakon incidenta prilikom moje posete Škabrnji, za koju

smatram da je bila važna za razvoj društva u koje vjerujem: „okrenuta leđa sinoć, sutra će doneti zdraviju budućnost“. Uverena sam da je ta budućnost vrlo blizu.

Žena u politici nema dovoljno. Koji su po vama razlozi za to i kako do ravnopravnosti žene i muškaraca kada je u pitanju politička scena u Republici Hrvatskoj?

– U pravu ste i zaista, žena bi trebalo biti više u hrvatskoj politici. Delimično je to posledica da smo po mnogim kriterijumima tradicionalniji i patrijarhalniji kao društvo i to već samo po sebi otežava pristup ženama u politici. S druge strane, drago mi je da vidim kako određenih pomaka ima i po to pitanju, što samo pokazuje da se društvo, iako nedovoljno brzo, ipak pozitivno menja. Ono što vidim kao dodatni problem, sem samog broja žena u politici, jeste da predstavljenost žena ne sme da se svodi isključivo na njihov broj. On je važan, ali je važno da žene koje dođu na poziciju budu prihvaćene i vidljive kao ravnopravni akteri u politici. Ako se njihove ideje i inicijative ne pretaču u konkretne mere i odluke koje imaju učinak u javnosti, onda sam broj neće puno značiti.

Koliko ste u svojoj političkoj karijeri nailazili na probleme koji proizilaze iz neravnopravnosti ili počivaju na diskriminaciji na osnovu nacionalne pripadnosti ili spola?

– To su nažalost problemi s kojima se susreću mnoge žene i ne samo u politici. Međutim, važno je da smo osveštene i spremne da se s tim suočimo, a ne da klonemo pred prvom preprekom.

Kakva je situacija SDSS-u, koliko je žena? Kako funkcioniše Aktiv žena SDSS-a?

– SDSS može da bude primer i velikim strankama jer formiranjem Aktiva žena podigli smo vidljivost našeg rada te je velik broj koleginica uključen na svim nivoima. Naše koleginice obavljaju funkcije od saborske zastupnice, državnog sekretara, zamenice državnog sekretara, zamenice župana, zamenice gradonačelnika do predsednica veća i mesta u predstavničkim telima. Aktiv žena formiran je u svim županijskim organizacijama i saradjujemo s manjinskim institucijama u mnogim aktivnostima. Posebno je značajno istaći aktivnosti nakon potresa na Baniji gde su žene pokazale solidarnost i spremno se uključile u prikupljanje humanitarne pomoći.

Najveći broj Srпкиnja živi u ruralnim sredinama, njihov je život obojen nacionalnom pripadnošću, ali i socijalnim problemima. Znamo da ste aktivni i da komunicirate sa mnogima od njih, kako pomoći tim ženama?

– Osnivanjem udruženja, uključivanjem u manjinske institucije mnoge žene su našle svoje mesto u društvu ili naučile gde i kome se obratiti u datoj situaciji. Važno je pomenuti program Zaželi koji ima važnu ulogu u našem društvu jer prepoznaje potrebe lokalnih zajednica i pridonosi socijalnoj uključenosti kako starijih sugrađana, ali više ženama mahom u ruralnim područjima koje imaju priliku da se i prvi put zaposle. Saborska zastupnica Dragana Jeckov zajedno s ostalim koleginicama ulaže napore u osmišljavanju programa i aktivnosti koje bi pomogle ženama jer su problemi s kojima se susreću višestruki.

Generacije devojčica koje pripadaju srpskoj zajednici, a rođene su nakon rata, odrastaju u društvu koje se još uvek suočava sa posledicama rata, svedoče govoru mržnje i neravnopravnosti u društvu. Možda neke razmišljaju o politici, možda ste im uzor upravo Vi, šta biste im poručili?

– Da ostanu svoje, svesne prošlosti koja nije nimalo laka, za mnoge prilično bolna, ali ono na čemu moramo ustrajati je sadašnjost u kojoj živimo i budućnost koju malim pomacima gradimo. Ako svaka od nas pomakne jedan kamenčić to je kao da ste pomakli planinu jer okolnosti u kojima živimo više su nego izazovne.

Ovaj tekst je napisan uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa poticanja novinarske izvrsnosti.